

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30
Deciziile neînțelese nu se
retrimit. — Manuscrisurile nu se
retrimit.

IN SERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele

BIBLIOTECA de ANUNTURI:
în Viena: la N. Duker Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Julius
Leopold (VII. Erzsebet-közt).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seriă armonioasă pe o coloană
10 bani pentru o publicare. —
Publicații mai dese după tari-
fa și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 or., pe șase luni
12 or., pe trei luni 6 or.
N-rii de Duminică 2 A. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-ii colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 20 or., pe șase
luni 10 or., pe trei luni 5 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 or., pe 6 luni 12 or., pe trei
luni 6 corone. — Un exemplar
10 bani. — Actul abonamentelor
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 230.

Brașov, Sâmbătă 19 Octomvrie (1 Noemvrie).

1902.

Visita regelui Carol la Ruscuc.

Vestea, că regele Carol al Ro-
mâniei va face în curând o vizită
în principatul vecin bulgar și că
Bulgarii se pregătesc pentru primi-
rea lui, e de natură a împărtășia im-
presionabile penibile, ce le-a fost lăsat
în urma sa faptul, că la serbările
dela Șipca nu a fost invitată și vi-
tăza armată română, care și-a vârsat
sângele la Grivița și la Plevna și
pentru liberarea Bulgariei.

Este acum hotărât, că regele
României va face o vizită princi-
pelui Ferdinand al Bulgariei la Ru-
scuc. Deși regele Carol datorește
domnitorului bulgar c'o contra-vizită,
totuși împrejurarea, că această vizită
se face tocmai acum, este de-o deo-
sebită importanță pentru bunele și
amicabilele relațiuni ale ambelor
țări. Ba presa oficioasă bulgară sa-
lutând venirea suveranului român,
dice, că acest pas va contribui nu
numai la strângerea bunelor relațiuni,
ci și la o apropiere a ambelor țări.

Firesce că foile opoziționale
bulgăresci, dintre cari unele agitau
erî alaltăeri în contra „României”,
au vrut să afle și de astădată un
nod pentru a slăbi importanța aminti-
titei vizite, ceea-ce nu le-a succedat.
Ele afirmă, că regele Carol ar fi
refusât de a merge la Sofia, și dic,
că visita lui la Ruscuc este a se
privi numai ca un act de curtoasiă.

Imprejurarea că cu ocaziunea
acesta este proiectată și o escur-
siune pe câmpul dela Plevna, unde
s'au dat bătăliile decisive ale arma-
telor ruso-române în contra Turcilor
și că s'au dus la Ruscuc chiar mi-
nistru-președinte cu ministru de răs-
boi și cu agentul diplomatic bul-
gar dela Petersburg, spre a stabili
definitiv programul de primire a
regelui Carol, arată îndestul, că cer-
curile competente dela Sofia pun
mult mai mare greutate pe visita
regală română, de cât vreau a face
să se credă foile opoziționale bul-
gare.

Hotărîrea acesta luată de re-
gele Carol, căreia a trebuit să-i pre-
murgă o înțelegere prealabilă între
cabinetele din București și Sofia,
este un semn bun și liniștitor în ce
privesce situația actuală și ne în-
dreptătesce a crede, că turburările
actuale din Macedonia nu sunt pri-
vite de aceste guverne ca eveni-
mente, cari ar pute să amenințe se-
rios pacea în peninsula balcanică.

Discursul tronului, cu care prin-
cipele Ferdinand a deschis alaltăeri
Sobrania bulgară, pe lângă aceea că
constată cele mai amicabile rapor-
turi cu toate statele, mai accentuează,
că guvernul princiar își dă toate si-
lințele de a păstra „atitudine corectă”
în raporturile internaționale. În fine
vorbește de „executarea dispoziți-
unilor tratatelor internaționale, cari
garantază dezvoltarea pacinică a
Orientului european”.

Un alt semn liniștitor este și
intențiunea ce-o are principele bul-
gar de a călători la Constantinopol.
Adevărat că această călătorie ar pre-

supune, că înalta Pörtă e aplecată
de a face vre-o concesiune ore-care
Bulgarilor în Macedonia, dăr, decât
ar fi în ajun incurcături serioase în
peninsula balcanică, nici vorbă n'ar
mai pute fi de mergerea principelui
Ferdinand la Constantinopol.

Dupa scirile cele mai nouă mi-
scarea răsvrîtitoare din Macedonia a
mai scădut săptămânile din urmă,
și se mărginesce ađi nmai la te-
ritoriul, care aprópe în fie-care an
este bântuit de bandele bulgare.

Să sperăm, că visita regelui
Carol la Ruscuc va avé în adevér
consecințele îmbucurătoare, ce le pre-
dic diarele oficiose bulgare. Acesta
ar fi un mare câștig nu numai pen-
tru ambele popóre, român și bulgar,
cari din vechime au trăit în cea
mai bună armonie, ci și pentru in-
teresele independenței statelor lor și
a păcii și progresului în răsăritul
Europei.

Congregația din Brașov.

(Adresa dela Pojun.)

Brașov, 31 Octomvrie.

Dăm astăđi un resumat din dis-
cursurile, ce s'au mai rostit la adu-
narea comitatensă de Mercuri:

Juliu Moór, preot ev. m. dice că nu află
oportună deciziunea comitatului Pojun în
împrejurările actuale fiind-că e convins
că guvernul nu va procede nici-odată la
revisuirea legii de naționalitate.

Nu e bine însă ca supărări ce a
produs-o acea deciziune la naționalități,
să i-se dea expresiune într'un mod, ca să
fie supărați alți cetățeni (Maghiarii.) O
astfel de impresiune produce propunerea
comisiunii permanente.

Acéstă propunere se baséză pe pre-
supunerea că legea naționalităților nu se
execută. Dăr unde e acea lege, care se
execută în tot-deuna strict?

Nu crede, că congregația e în drept
a admonesta pe ministrul de interne ca să
facă a se executa legea naționalităților.
Și cum puteți pretinde să se țină tot-deuna
semă de acea lege, când chiar naționali-
tățile nu o respectéză?

Primăria din Brașov a adresat reso-
luțiuni în limba germană părților ma-
ghiare. De când e primar Fr. Hiemesch
s'au schimbat lucrurile mai spre bine. Dăr
vă puteți ore adresa în asemeni împreju-
rări la ministru, ca să respecte legea
naționalităților?

Propune ca să se ia adresa din
Pojun simplu la cunoscință și să se pună
apoi ad acta.

Dr. A. Mureșianu cere cuvântul la
ordinea dălei și rógă presidiul să facă a
se ceti mai întâiu și textul curendei dela
Pojun în toate trei limbile ca să potă
urma discuțiunea în deplină cunoscință
de cauză, căci cei mai mulți dintre mem-
brii adunării nu cunosc de loc cuprin-
sul ei.

— Imediat ia cuvântul Dr. Lurtz și
după-ce polemizéză asupra modului de
procedere la primărie, ajungând la petiția
din Pojun, repetéză cererea de a se ceti,
după care apoi se talmăcesce cuprinsul
ei în toate trei limbile.

Dr. Karl Lurtz, deputat dietal, lu-
ând cuvântul declară, că sprijinesce mo-
țiunea comitetului permanent, deși știind
cum e compusă majoritatea congregați-
unei, cu siguranță pote predicé, că moti-
unea va fi primită. Crede însă de necesar
a răspunde la afirmațiunile lui Moór.

D. Moór a dăis, că Sașii nu sunt în
drept a adresa ministrului cererea, ca să

se execute legea naționalităților, de ore
ce înșiși Sașii n'au executat-o față cu ce-
tățenii de limba maghiară.

Ceea ce însă, chiar după mărturisiri-
rea lui Moór se întâmplă foarte rar la ma-
gistratul orașului, la autoritățile statului
este la ordinea dălei. Trebuie să protestăm
contra călcării sistematice a drepturilor
naționalităților prin procedările observate
de forurile judecătorești, prin cari se ne-
îndreptătesc și păgubesc țărani și bur-
ghezii noștri. În timpul din urmă legea
naționalităților se violéză în comitatul
nostru atât de grav și atât de intensiv,
incât nu se pote să nu luăm poziție con-
tra acestor violări.

D. Lurtz istorisese un cas din pra-
ctica sa de avocat, unde un țeran a fost
păgubit prin aceea, că i-s'a respins hărta
lui adresată unui for judecătorec în
limba germană. Hărțile germane sunt
respinse, fără să li-se dea rezoluție nu-
mai pe motiv, că sunt scrise nemțesce.

Moór trage la îndoielă îndreptățirea
congregațiunei, de a adresa ministrului o
cerere pentru executarea legii naționalită-
ților. Dr. Lurtz susține din contră, că prin
acesta se dovedese un rest de încredere
față cu guvernul și față cu bărbații de
stat conducători, despre cari încă tot mai
presupunem, că doresc și cred de necesar
menținerea unei asemenea legi fun-
damentale din constituția noastră.

Moór dice, că să se ia poziție numai
în casuri concrete. Ei bine, noi ar trebui
atunci să rugăm pe d. fișpan, să declare
congregația în permanență, pentru a pute
să dezbatem toate jalbele noastre. Îi pare
bine, că Moór dice, că guvernul nu va
face revisuirea legii naționalităților, re-
gretă însă, că enunțațiunea lui Moór nu
o pote considera de autoritativă.

La cererea lui Dr. Lurtz se dă ceti-
re adresei de la Pojun, pe care auđin-
du-o, combate ultimul alineat, în care se
dice, că revisuirea legii naționalităților
ar fi necesară în interesul bine înțeles al
politiceii naționale maghiare. Nu are de
gând să critice adresa, trebuie însă să-și
fixeze punctul său de vedere. *Adevăratul
interes al statului cere în mod categoric,
ca nu numai Maghiarii, ci și celelalte na-
ționalități să fie ocrotite în interesele lor
vitale, în drepturile lor sfinte și divine.*
Nu numai în interesul Sașilor, ci în inte-
resul liniștei și dezvoltării patriei, trebuie
să cerem executarea legii naționalităților
și să ne exprimăm părerea de rău, că în
aceste timpuri grele, nu se află ceva mai
bun și mai cuminte, de cât a se trimite
guvernului reprezentațiunii pentru revisui-
rea legii naționalităților.

Este necesar să ne înțelegem și să
ne apreciem reciproc. Maghiarii au căști-
gat simpatiiile întregii lumi tocmai prin
lupta lor pentru drepturile lor naționale
și pentru libertate. De aceea ei ar trebui
să ne înțelegă, căci nici noi nu luptăm
pentru alt-ceva, de cât pentru conserva-
rea celor mai sfinte comori ale noastre,
naționalitatea și limba maternă.

Decă Maghiarii sunt creștini, trebuie
să cunoscă porunca IV. „Cinstesce pe
tatăl tău și pe mama ta”. Decă însă nu
am lupta pentru menținerea comorilor
moștenite de la părinți, limbă și drepturi
naționale, n'am fi adevărați creștini.

Dr. Zakarias dice, că adresa comita-
tului Pojun a fost motivată de agresi-
unile agitatorilor slovaci. Noi — dice —
avem ocaziune a sci din propria experi-
ență, cum lucréză agitatorii naționalități-
lor și cum presa naționalistă a otrăvit
blândul și pacinicul popor, *periclitând în-
sași integritatea teritorială a statului.* (Re-
probări și vii protestări din partea Sașilor
și Românilor).

Dr. Mureșianu: Rog pe d. președinte
să cheme la ordine pe orator pentru acestă
afirmațiune.

I. Lengeru: Să revóce, ori să i-se ia
cuvântul.

Zakarias: În special, ce privesce pe Sași,

n'aș dice nimica, decât s'ar fi mărginit în ce-
cul mai restrins al lor sășesc, dăr au dus
agitația și între Șvabii din Bănat.

D. Lurtz a citat casuri, despre ne-
dreptățile, ce li-se fac cetățenilor prin
faptul, că nu li-se comunică deciziunile
în limba pe care o pricepe, și că de aici
resultă pagube enorme pentru cetățeni.

Dr. Zakarias întrébă, cine e de vină
la acésta? Tot D-vóstré. Dăr statul ofere
cu cea mai mare bunăvoință toate înlesni-
rile, ca toți să potă învêța unguresce. De
ce nu profitați de ocaziune? Nu se pote
cere ca funcționarii să învêțe atâtea
limbi diferite și e mult mai natural ca
poporul să învêțe unguresce. (Risete.)

Vă referiți la drepturile umanitare.
Fórté bine. În adéncul inimei fie-cărui
om residă sentimentul dreptății, dăr acest
sentiment este suprimat de considerați-
unile naționale. Aduc un exemplu: La ale-
gerea procurorului (fiscului) comitatens
nu ar fi fost lucru firesc și drept, ca să
se alegă acela, care a fost substituit atâ-
ția ani? D-vóstré însă ați suprimat senti-
mentul dreptății și nu l'ați ales pentru-că
e Maghiar și interesele d-vóstre naționale
au cerut să alegeți un Român. Ei bine,
ați ales un Român, pe care eu fórté mult
il stimez, ca om vrednic, însă alegerea
lui n'a fost după dreptate.

Trebuie să eliminăm decă cestiunea
națională din mijlocul nostru și asta nu-
mai așa se pote face, decât se va revisui
legea naționalităților. Pe urmă va fi ușor
a rezolvi toate celelalte cestiuni după drep-
turile umanitare.

D-l Obert, în decursul său de la Ei-
senach a dăis, că e cetățean fidel al Ungar-
riei. Eu îl cred. Dăr a mai adăogat, că
se alipește cu toate fibrele inimei sale la
rasa și limba germană. Asta o cred încă
și mai mult. Acuma suntem în relații ami-
cale cu Germania. Intreb însă, cum se
vor împăca cele două fidelități, când se
vor întórece împrejurările așa, că noi vom
trebui pote să bombardăm Berlinul său
Bucureștii (Strigăte: Am fost în rășboiul
de la 1866! Ne vom face totdeuna dato-
ria! — Legiunea Klapka!?)

Dr. Zakarias mai călăresce în fine
pe obicinuita afirmare a șovinistilor, că
este greu și costisitor a redacta protocoale
publicațiunile și toate deciziunile în câte
trei limbi. Face apoi propunerea.

După d-l Zakarias luă cuvântul Dr.
A. Mureșianu, a căruia vorbire am publicat-o
în numărul de erî al fóiei noastre.

D-l Ion Lengeru dice, că a venit aici
cu intenția cea mai bună, de a discuta în
liniște și pace o chestiune atât de impor-
tantă. Are de gând să releveze ideile sal-
vatóre, cari se respectéză, și se observă
în totă Europa, în toate țările și se arate
cum adresa din Pojun combate acele idei
salvatóre, cari ne-au rēmas moștenire din
luptele sângeroșe ale revoluției celei mari
franceze.

La sfirșitul secolului XVIII revoluția
franceză ne-a hărăzit egalitatea și frater-
nitatea, din cari s'a dezvoltat un ideal
frumos, idealul *naționalismului*. Au trebuit
însă și după aceea lupte și conflicte, pen-
tru acest sfânt ideal. Fiii aceleiași patrii
s'au sculat unul contra celuilalt. A curs
sânge.

Liniștindu-se însă valurile revolu-
țiunei de la 1848 și sosind timpuri mai
calme, au venit înțelepții patriei Deak,
Eötvös și alții și au creat *legea naționali-
tăților*, cređend, că aduc un serviciu pa-
triei, când vor arăta în lege starea faptică
a țării.

Dăr legea dice una și situația este
alta. Legea dice, că toate naționalitățile
din acéstă țără forméză la olaltă națiunea
politică ungară, prin urmare între națio-
nalități suntem și noi Români, formând
parte din națiunea politică ungară, *între
naționalități sunt și Maghiarii*, formând
și ei parte din națiunea politică ungară.
(Protestări din partea Maghiarilor.)

Președintele: Chem la ordine pe orator, pentru-că a ținut și Maghiarii sunt naționalitate.

I. Lengeru: Legea așa spune, mă rog. **Președintele:** Legea nu spune așa.

I. Lengeru: Convingerea mea este așa.

Noi am făcut parte în tot cursul istoriei, de când trăim la o altă cu Maghiarii, am făcut parte din națiunea politică ungară.

Nu vorbesc de timpurile anterioare, pentru-că nu vreau să fac disertațiune istorică. Căci noi am trăit aici mult timp înainte de a se fi stabilit aici Maghiarii, am trăit cu cultura noastră și cu organizația noastră. Dăr chiar și mai târziu am avut organizația noastră românească, și cei ce au făcut studii istorice și juridice știu ceea ce va să zică: „*Jus Valachicum*“ și „*Terra Blacorum*“.

Noi în cursul istoriei v'am dat tot ce am avut. Ne-am vârsat sângele alături de Maghiarii. Ne-am bătut cu Turcii, ne-am bătut cu toți dușmanii țării alături de ei. Și decă ne întrebați: „Unde este istoria noastră?“ Noi vă răspundem: ea se cuprinde în istoria noastră, în istoria națiunii politice ungare, din care și noi facem parte. Noi am contribuit la formarea țării. Inzadar vor veni toți nemeshii și le vor spune Românilor: Ești de aici! Noi le vom răspunde: Nu eșim, căci noi suntem de aici. Decă ți-a plăcut să mergi cu mine alături, să ne batem cu Turcii și cu alți dușmani, atunci să-ți placă în timp de pace a-mi da, căci ești dator să-mi dai, ceea ce mi-se cuvine. Căci Românul când s'a luptat pentru patrie și-a ținut: Eu mă lupt și îl bat pe Turc, dăr să știu, când mă întorc acasă, că voi fi primit la vatra familiei mele cu accentele dulcii limbii românești.

Intre cei ce au luptat pentru patrie numărăm ca coborâtori din poporul nostru, cum a ținut și d-l Mureșianu, pe Meteiu Corvinul și pe tatăl său Ioan Huniade.

Și ca să nu vorbesc de războaiele din trecut îndepărtat, la cari au participat Românii, amintesc numai luptele de la *Solferino*, de la *Custoza*, de la *Königgrätz* și la ocupația Bosniei *tot opinca română* a dus la biruința armatei patriei.

Dr. Zakariás: Abruđul! Aiudul!

I. Lengeru: N'am vrut să le amintesc pe acestea, fiind-că n'am vrut să resuscitez amintiri triste. Decă vreți înse, da, și la *Abrud* și la *Aiud* au luptat Românii vitejese. Deosebirea a fost, că Românii au ținut cu regele, pe când d-văstră ați fost contra lui.

Cum să vină acum cine-va să pretindă, ca pentru un amplotat incapabil, care nu știe, decât unguresce, milioane de oameni să învețe unguresce?

Ni-se cere să ne jertfim limba. Noi nu putem să ne lăpădăm de ea.

Dăr patria nici n'are vr'un interes să fim alt-ceva, decât ceea-ce suntem.

Cu legea naționalităților s'a făcut numai un modest început, dăr legea această nici-odată n'a fost executată!

Vrem să ne facem școli pe banii noștri! Nu cerem bani de la stat, cu toate că avem dreptul. Dăr nu numai nu ne lasă să ne ridicăm școli pe banii noștri, ci și pe cari le avem înființate, ni-le-au luat la ochi.

Încă și mai tare suntem împedețați pe terenul economic. Sunt moșii de ale statului, cari se iau poporului nostru și se dau unor străini, aduși cine știe de unde, coloniști maghiari.

Legea ori se șterge, ori rămâne în picioare, noi tot rămânem ceea-ce suntem, și pentru limbă Românul se topește, ne topim și ne jertfim cu toții!

Se vorbește mereu de „patriotism“ și de „agitatie“. Nici-odată nu s'a făcut atâta abuz de aceste expresiuni, ca acum.

Noi am pute trăi foarte bine cu Maghiarii, dăr este cine-va la mijloc, care ne împedează. Aceștia sunt: *renegații, streberii și speculanții*. (Oratorul care mai înainte a explicat câte-va fraze și în unguresce începe să explice ceva și în limba germană).

Președintele: Chem la ordine pe d-l membru, fiind-că după lege nu-i e permis a vorbi aici nemțese.

D-l **Lengeru** declară, că sprijinesce moțiunea prezentată de Dr. Aurel Mureșianu și apoi continuă a vorbi despre „imperialismul maghiar“, în decursul espunerii însă întrebuințază citatul nemțesc „*Der magyarische Imperialismus*“...

Președintele: Iau cuvântul oratorului, fiind-că, cu toate că l'am avertizat, erași a vorbit nemțese.

Despre desbaterea ce a urmat după acesta și despre decursul votării, vom vorbi în alt număr.

Rap.

Victoria creștinilor sociali în Austria. Țilele trecute s'au făcut alegerile pentru dietele Austriei inferioare și superioare. Centru-catolic, respective creștinii sociali, au raportat frumoasă victorie asupra liberalilor, social-democraților și pangermanilor. Luegeriștii din Austria-inferioară nu numai că și-au menținut mandatele, ci au mai câștigat cinci mandate nouă. Succesul acesta este cu atât mai de remarcat, cu cât se știe, că toate partidele adversare se uniră pentru a da la alegeri lovitura de mörte partidului social-creștin.

Un general despre independența Ungariei. Generalul în retragere Gustav *Ratzenhofer* a scris în „*Neue Freie Presse*“ de Duminecă un articol privitor la proiectele militare. În articolul acesta *Ratzenhofer* a ținut între altele, că independența Ungariei e o *fantomă* și că „Maghiarii vor alerga după fantoma această, până când își vor pierde și independența posibilă numai în cadrul monarhiei, care nu e periclitată din partea nimănu!“

Cuvintele acestea ale generalului au făcut sânge foarte rău în cercurile kossuthiste maghiare, ér diarul lui Fr. Kossuth publică în nr. de la 29 Oct. un articol pătimaș din pēna lui *Hentaller Lajos*, în care ținut ce se ținut între altele:

„...Ce este pentru noi acea armată cu spiritul ei austriac, cu drapelul ei negru-galben, cu comanda germană, cu erupțiunile ei veninoase contra Maghiarului și cu „*Gott erhalte*“? Acești domni ofițeri superiori sunt ruinătorii unității noastre interne și ai forței noastre materiale, fiind-că sunt lipitori, cari sug pensie; ér armata pentru noi este *totul străin*, fiind-că între zidurile casarmelor locuiesc miliție de limbă străină, de naționalitate străină, care nu respectă tricolorul maghiar, nu înțelege dorințele poporului maghiar, nu recunoște nici-odată îndreptățirea poporului maghiar, și care consideră pe poporul maghiar contribuabil numai ca pe câne de civil... Înaintea celei mai mari părți a milițiilor poporului maghiar, Austria este numai o numire geografică, ceva ca fata morgana din *Alföld*. Cei orientați, aceia, cari ved prin sîta militară și politică, consideră Austria ca pe-un monstru miraculos, ca pe un bălaur cu două capete din povești, pentru hrănirea căruia Ungaria a adus atâtea jertfe de sânge și bani și din cauza căruia atâți compatrioți au cădut victimă. Vre d-l general *Ratzenhofer* să știe, că ce este ađi Austria? Acel ceva, ce se numește Austria, nu e ađi nici măcar națiune, ci o încopciare a diferitelor naționalități prin putere militară — la poruncă cesaro și regescă. Indată-ce verigile acestui lanț se vor desface, generalul *Ratzenhofer* piere de fōme numai decăt, fiind-că fantomele dispar și nu va mai fi cine să-i plătescă pensia. Nu! Fiind-că provinciile austriace le va anexa Germania, ér Ungaria va fi independentă și de sine stătătoare“.

Congregația comit. Hunedōra,

ținută în Deva la 24 Oct. 1902 st. n.

(Raport special al „Gazetei Transilvaniei“.)

— Fine. —

Deputatul cercului Deva, contele *Toroczkay Miklos*, a fost înaintat în scris o propunere de mare importanță, relativă la regularea Mureșului. Un membru maghiar a făcut propunerea, ca să se facă abateri de la ordinea Țilei și să se ia în desbatere propunerea amintită.

Este știut, că mandatul lui *Toroczkay* s'a atacat și că tocmai acum a sosit pe aici un judecător de la *Tabla reg. din Clușiu*, ca să investigeze abuzurile de la alegerea din urmă; de aceea cei ce au fost contra lui *Toroczkay*, au primit cu suris ironic propunerea lui, ca și cum ar fi ținut: înțelegem, înțelegem... Propunătorul și-a motivat apoi propunerea, punând în prospect mari și multe iluzii...

Tot asemenea s'a făcut cu o altă propunere, a altui deputat, pentru a se înmulți solgăbirii încă cu doi.

S'au primit ambele.

Din acest incident s'a făcut propunerea, ca și adresele de la *Pojun*, să se desbată înainte de amăđi. S'a primit.

Mai întâiu s'a luat în desbatere rescriptul relativ la *modificarea lezei electorale*. Primul a luat cuvântul un avocat jidan din *Petroșeni*, Dr. *Rosenberg Ignacz*, care c'un patos teatral, a arătat cât de nedreptă este legea electorală atât în Ungaria, cât și în părțile transilvane, și cum mii și mii sunt lipsiți de cel mai sfânt drept constituțional; face deci propunerea, ca să se înainteze o adresă dietei, pentru a se aduce o lege electorală comună și pe base mai liberale ca cele de până acuma.

Dr. *Aurel Munteanu* încă e de părere, ca să se facă o altă lege electorală mai dreptă și mai cinstită, fiind-că este o rușine și un scandal, că într'unul și același stat țin constituțional, să fie, — cum sunt la noi, — două, ba chiar trei legi electorale.

Spune, că legile electorale din vigoare, s'au făcut cu intențiune față de *Români*, — ca să se protegă *Sécuii* și să se momescă *Sașii*, ér *Românii* să fie scoși din cadrul constituției. — E deci de părere, ca să se facă reprezentațiune, pentru lărgirea dreptului electoral.

Viceșpanul *Mara Lászlo*, făcend o față serioasă și smerită, ținut că nu e locul în congregațiune să se facă „*politică de țără*“ și să se insceneză discuțiuni politice de care el tot-deuna s'a ferit și se va feri. Accentuază apoi, că după părerea d-sale, nu este nevoie, ca acum să se schimbe legea electorală, deși el însuși e convins, că ar fi mai salutar, decăt drepturile politice s'ar mai lărgi. De altă parte d-sa e convins, că însăși legislațiunea țării se ocupă cu ideea schimbării lezei electorale și cu timpul schimbarea se va și face, deci trebuie să fim cu încredere și răbdare, căci treptat toate vor urma. Se miră, că membrii români ai congregației la toate ocaziunile vin cu pretensiuni naționale și politice, pe când conform legilor existente aici în Ungaria, ca și înainte de 1848, există o singură națiune politică, „*națiunea maghiară alcătuitore și dirigitore de stat*“, și ori ce alte aspirațiuni naționale și politice, nu au îndreptățire. De aceea, la noi nu se poate vorbi cu drept despre „*națiunea română*“ și de drepturi politice de ale naționalităților. Se provocă la Germania, Franca și alte state din Europa, și ținut, să i-se arate unde sunt legi mai liberale și libertate mai mare, ca în statul ungar?

Recomandă propunerea comisiunei permanente.

D-l *Francisc Hossu-Longinu*, se miră, cum d-l viceșpan, ca primul funcționar al municipiului, se face că nu cunoște legile și nu vre să știe, cari sunt drepturile reprezentanțelor municipale, — că ne provocă direct să ne facem aici politică. Apoi atunci pentru-ce ne-ați chemat, și noi pentru-ce am venit aici? Ca să ascultăm și să primim referatele, ce ni-le prezentați de-a valma? Ca să luăm și noi răspunderea pentru multe toate ce le scim și nu le scim, să vă dăm voturile la câte posturi devin vacante, și apoi să ne ducem acasă?

Decă avem datorințe, trebuie să avem și drepturi. căci la din contră, pe ce basă puteți cere țera de la noi, ca să dăm contribuțiune în bani, în sânge, în lucru și în muncă spirituală?

Legile electorale sunt așa fel făcute, încât este imposibil, ca să ajungem în parlament. Unde să facem deci politică, decă nu aici, de unde se pornesc toate acțiunile mari politice, de unde se merge și la parlament și unde ni-se permite cel puțin atâta, ca să putem gremujda din când în când și noi...

D'apoi că tocmai aceea voim și noi, ca să se facă o lege electorală, cum trebuie să fie, în conformitate cu prestațiunile noastre.

Lăsați să se facă o lege, pe baza căreia să putem intra și noi în parlamentul țării, că apoi vom face politică acolo și — ca deputații d-văstră de acum, — nu

vom mai veni aici să vă infestăm și să vă facem politică (ilaritate)...

Și cum vine d-l viceșpan, ca om constituțional, să facă pe oportunul și necondiționat supusul, înfățișand lucrurile, ca și cum ar fi oprit să solicite schimbarea unei legi și ar fi o îndrăsnelă, ca să avem și noi păreriile noastre?

Mi-se pare, că și d-văstră v'ați săturat de falsul constituționalism, ce domină astăđi și însi-vă nu mai știți ce vreți, — căci altfel nu se poate esplica faptul, că numai țilele trecute dieta din Budapesta n'a putut vota primirea său neprimirea unui răspuns la o interpelare, din cauză că n'a fost... „*határozat képes*“ (ilaritate și risete, că oratorul a scăpat un cuvânt și unguresce.)

Êta pentru-ce și noi am dori, ca să se facă o altă adevărată și constituțională lege electorală, ținut pentru ce facem noi politică aici și suntem contra propunerii com. permanente.

Cât pentru vederile politice ale d-lui viceșpan, fie liniștit, că pe noi nu ne împörtă.

Drepturile națiunii române nu se pot nimici numai ecă așa, nici gurile noastre nu se pot astupa cu una țu două. Pote ținut d-l *Szell Kálmán* în dieta din Budapesta, ce va vre, și d-ta d-le viceșpan încă poți tot protesta aici cât ți-a plăc, căci pe noi nu ne veți întimida. Noi suntem Români și ca Români voim să trăim și vom trăi în această țără.

Ce ne tot vorbiți atâta de „*statul maghiar milenar*“ și de „*națiunea maghiară politică*“, ca și cum n'ar ști totă lumea, că „*națiunea*“, până la anul 1848 o formau familiile fruntașe, grofii și baronii — apoi masa nobililor, cari nu au fost numai maghiari, — pe când poporul unguresc de la țără a gemut în jugul iobăgiei, mai ca și ceilalți iobagi, dovadă că și d-Văstră, în cântecele populare, chiar așa vă plângeți de jugul feudal, ca și ceilalți. Apoi decă d-văstră sunteți mândri, că sunteți Maghiari, — în tocmai ne mândrim și noi cu românitatea noastră.

Mai bine ați face și d-văstră, decă a-ți pricepe, că ar fi spre binele și fericirea țerei, decă ne-am înțelege și am trăi în bună armonie cum trebuie să trăescă aceia pe cari sörtea i-a pus la un loc (aprobări și din partea Ungurilor).

Dr. *Aurel Vlad*, într'o vorbire aventată, arată cu cifre luate din listele electorale, uriașă deosebire între legea electorală din Ungaria (părțile din fostul comitat al *Zarandului*) și cea din Transilvania amintind cercul electoral *Dobra*. Așa de exemplu, pe când în cercul electoral *Baia-de-Oriș* înainte de a-se șterge restricțiunea pentru neplătirea dării, au fost aproape 2500 alegători, mai toți pe baza proprietății, — pe atunci în cercul electoral *Dobra* abia a fost 500 alegători și și dintre aceștia, abia 10—15 după darea de pământ. Acum, că s'a șters restricțiunea pentru neplătirea contribuției, la *Baia-de-Oriș* s'a urcat numărul alegătorilor la 5000, pe când în cercul *Dobrei* a rămăs tot numărul de 500.

A mai arătat și alte părți slabe și păgubitoare ale lezei electorale și s'a alăturat la propunerea antevorbitorilor.

Bietul jidan Dr. *Rosenberg* vedend, că membrii români pe ce motive au atacat propunerea comisiunei permanente, s'a pus acum pe alt teren și făcend pe Maghiarul, grozavul, a început a declama despre statul național maghiar și edificarea aceluia, dăr într'un mod atât de jidovesc, încât și pe Unguri i-a umflat risul, ca și pe membrii români.

S'a primit propunerea comisiunei, ca rescriptul să se ia simplu la cunoștință.

O nouă discuțiune politică s'a incins la al doilea rescript al comit. *Pojun*, pentru *revisuirea lezei de naționalitate*. Aci d-l Dr. *Aurel Vlad* revocă în memoria congregației, că d-sa și consoții d-sale s'au mai declarat odată în cauza această, care e identică cu rescriptul *Sécuiilor*, deci declară, că în calitate de membru al partidului național român și acum ține la principiile pronunțate atunci și date și în scris.

Dr. Aurel Munteanu persiflând foarte nimerit pe jidovul Dr. Rosenberg, a fost de părere, ca să se cêră modificarea numai a §-lui 13 din legea de naționalitățî.

S'a primit propunerea comisiei permanente și ședința s'a ridicat după o oră.

În ședința de după amiazi, pe când abia au rămas câțiva, s'a pertractat celelalte multe cauze, ca la móră. Membrii români Iosif Morariu Fr. Hossu-Longin și Dr. A. Vlad au stat până la fine și au luat parte la desbateri.

Mai remarcabilă a fost cauza bisericilor din Cugir. În mânia argumentelor aduse, comisiunea permanentă a propus și cu majoritate s'a decis că deși comuna Cugir, în unanimitate a votat 22,000 corone pentru edificarea bisericii gr. cat., și deși nimeni n'a făcut recurs totuși se nu se aprobe votarea sumei fiind-că se află în comună și alți locuitori de alte confesiuni și vor cere și ei, așa-dér se nu se creeze cas de precedentă.

În zadar s'a spus, că averea aceea este a foștilor grănițeri, câștigată cu sânge și că li s'a dat drept remunerațiune pentru fidelitate către tron și dinastie...

La fine fișpanul a mulțumit membrilor pentru participare și și-a exprimat bucuria, că au decurs toate în bună ordine.

Correspondentul.

SCIRILE DILEI.

— 18 (31) Octomvrie.

Regele Carol la Ruscuc. Din Sofia se telegrafază, că regele Carol al României va sosi la 2 Noemvrie v. în Ruscuc pentru a reînforța visita principelui bulgar Ferdinand. Pressa opozițională bulgară e supărată, că regele Carol nu merge la Sofia.

Ministrul Wlassics în Sibiu. Lui „Bud. Hirlap“ i-se telegrafază din Sibiu, că ministrul Wlassics a făcut visite comitelui Thalmann, superintendentului săsesc Müller și metropolitului Mețianu. Înainte de amiazi a vizitat Seminarul teologic și pedagogic român călăuzit de în-șu-și metropolitul, apoi gimnasiul de stat și școala de fete. Înainte de amiazi vizitase gimnasiul săsesc. Pretutindeni ministrul a pus însu-și întrebări elevilor. Visitațiunea și-a încheiat-o la școala de fete a „Asociațiunii“ și la pedagogiul ev. săsesc. După amiazi a plecat din Sibiu. La gară s'au prezentat metropolitul Mețianu, vicariul Deutsch, fișpanul Thalmann, vice-șpanul Reissenberger și primarul Drotleff.

Din cauza aglomerației de materie, urmarea foiletonului a trebuit să o suspendăm până pe săptămâna viitoare.

O broșură despre Slovaci. Sub titlul „Curențele slave și patria noastră“ a publicat contele Ioan Eszterhazy o broșură, în care se ocupă cu pretinsele tendințe panslaviste, și înșiră mulțime de date pentru a ilustra activitatea bărbaților politici slovaci în părțile nordice ale țării, activitate pe care o timbră: „muncă de subminare“. În cuvântul de încheiere își spune părerea asupra măsurilor de luat, cu ajutorul cărora s'ar pută preveni „consolidarea uneltirilor panslaviste“. El cere ca: 1) Guvernul să controleze mai strict uneltirile ceho-slovice, respective panslaviste, și pedepsirea elementelor nepatriotice. 2) Dieta se enunțe incompatibilitatea morală și politică a politicienilor naționaliști, 3) Guvernul și societatea să sprijină elementele cinstite și să facă trustul băncilor ungurești din Ungaria nordică pentru a paraliza efectele păgubitoare ale băncilor slovice. — Contele Eszterhazy alérgă după fantome și se luptă cu ele, pentru-ca să stórcă aplauzele șovinismului intolerant. Ce au greșit înțepii Slovaci, pacinici și muncitori, de nu-i lasă în pace nobilul conte?

Nouă direcție financiară. Ministrul de finanțe va înființa în anul viitor o nouă direcție financiară în D.-St.-Mărtin, care până acuma se ținea de circumscripția financiară a Sighișorei.

Catechet nou. D-l Marcu Jantea, absolvent de teologie și filosofie, care fusese câțiva ani profesor suplinitor la gimnasiul din Brașov, a fost numit catechet pentru elevii gr. or. de la diferitele institute din Clușiu.

Un conte fals. Mare senzație a produs în timpul din urmă afacerea lui Matúška László, fost vice-notar la comitatul Liptó. Acest individ a comis o mulțime de escrocherii, înșelăciuni și plastrografii. De patru ani de zile era în funcțiune administrativă la comitatul Liptó, numit după o recomandare a fișpanului Timișorei adresată fișpanului din Liptó. El se dădea de conte, doctor în filosofie și profesor cu examen de capacitate. Se presupune însă, că toate documentele lui erau falsificate și că nu e nici conte nici doctor, ci un simplu escroc de origine armean, ceea-ce dovedesce și faptul, că sciea bine românește și bulgăresce, și cunoscea și limba greacă și turcescă.

O rugare. D-l Ioan Oncescu, notar de cerc în pensiune, strămutându-și domiciliul la Sebeșul-săsesc, ne rógă să publicăm din acest incident următoarele rânduri:

În momentul grabnicei noastre plecări de la Rêhău la Sebeșul-săsesc, nefind în stare a puté visita și saluta personal pe toate rudeniile și pe toți amicii noștri din comună, le dîcem pe această cale un rămas bun, și le exprimăm profunda noastră mulțumire pentru totă stima și încrederea de până acuma, ér onoratului public străin îi facem cunoscut, că din 1 Nov. a. c. încolo, locuința noastră stabilă va fi în orașul Sebeșul săsesc în casele noastre proprii din strada Sicularum Nr. 53.—Ioan Oncescu, notar cercual în pensiune, și soția.

Ocna-Sibiului — stabiliment balnear modern. Băile de sare de la Ocna-Sibiului, cari în ceea-ce privesce conținutul săros al apei n'au părechia în întregă Europa, vor fi acuși ridicate la rang de stabiliment balnear universal. Anume, ministrul de agricultură a destinat 580.000 de corone pentru arangiarea băilor de la Ocna în stil modern și cu confortul stabilimentelor balneare de renume; în locul sêrăciosului salon de cură și primitivelor cabine va instala băi de sare, băi de aburi, salóne de inhalațiune, cabine, salóne de cură, oteluri etc. În acest scop a preliminar deja pentru anul viitor 250.000 de corone din suma de 580.000.

Teatru german. „Die Philosophie des Geldes“ dramă de Ernst Kühlbrandt, profesor la gimnasiul săsesc din localitate, ce s'a reprezentat Miercuri sêra ca premieră pe scena teatrului din Brașov, avu un succes foarte frumos. Putem felicita pe d-l Kühlbrandt pentru lucrarea acêsta de valóre, bine și adênc studiată, ce conține pe lângă frumoșele ei idei filosofice și mult spirit, umor și mai virtos e bogată în scene gingașe și de efect, cari oferă artiștilor teren pentru așî desvolta talentul lor. Mai cu sêmă rolul naivei conține scene adorabile. — Dintre actori s'a distins cu deosebire d-șora Lori Weiser ca naivă, ér d-l Mauth și-a câștigat un merit prin escelenta punere în scenă a acestei piese. Teatrul a fost literalmente înțesat de public, ér d-l Kühlbrandt de repețe-orî aclamat.

Un concert se va da în Ilia de cătră corul bisericii gr. or. din Dobra, Sâmbătă la 1 Noemvrie 1902, cu concursul d-lui Alesandru Șuster din Deva. Concertul se dá din incidentul instalării de protopresbiter a d-lui George Oprea. Venitul concertului e destinat bisericii gr. or. rom. din Ilia.

2 Un medicament pentru popor. Prin așa numitul spirit de vin (Franzbrandtwein) și sarea de vin al lui Moll, pacie ților li-se oferă un mijloc vindecător sigur și ieftin contra m-ladiilor de reumă apoi la rânt și umfătură. Pr țul unei stic'e dimpreună cu îndrumarea necesară e de corone 1:0 Se trimite dînic prin rambursă postală de farmacistul și liferantul curții c. și reg. A. Moll, Viena 1 Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie și în droguerii se se cêră hotărît preparatul A. Moll, care e provêdut cu marca de contravenție și cu subscrierea.

Din comitatul Sătmarului.

Când publicăm noi câte o corespondență despre abuzurile administrației ungurești, ar puté dice cineva, că scriem din punct de vedere românesc și că suntem parțiali. De un timp încóce însă tocmă din țiarele maghiare sunt unele, cari desvêluiesc corupția administrativă și strigă după Kaffka, se vină la fața locului și se măture grajdul lui Augias. În adevér o muncă uriașă va trebui să sêvîrșescă d-l Kaffka, decă va întreprinde o purificație măcar în comitatele mai deochiate, între cari pe lângă comitatul Torontalului, al Maramureșului etc. se numără și cel al Sătmarului, căci étă ce scrie „M-g“ despre acest comitat:

„Comitatul Sătmarului ne presentă un tablou al abuzului de putere. Acêsta este o moștenire tristă încá din epoca lui Tisza. Luptele politice din ultimii 30 de ani au făcut să crească acest sistem de abuzuri, noroiul acestor lupte l'a întărit și hipocrisia l'a încheșat.

„Poporul a fost instrumentul puterii, întru subjugarea opiniei publice, în interesul unui guvern, care făcea serviciile unui stat străin. Acestui scop au fost subordonate toate, lucrul principal a fost exercitarea puterii. Dreptul, dreptatea, interesele publice și interesele statului, averea și sănătatea poporului, toate au fost desconsiderate față cu interesele și voința stăpânilor de la comitat.

„Fisolgăbirul este acela, care crează comunele, compune consiliile comunale, alege, ba putem dice, că numesc pe primarii comunali, pe notarii și medicii de cerc, cari sunt stăpâni absoluți ai publicului de la sate. Fiind astfel în posesiunea acestei puteri, nu este de cât un joc copilăresc a alege între 290 membri în congregațiune 150 de notari, primari și funcționari de ai comitatului, cari vin și votéză la poruncă, — pentru-că, decă nu se supun, vor fi dați afară din slujbe. Congregația astfel alcătuită alege apoi pe vice-șpan și întregul corp al funcționarilor.

„Își pôte închipui orî cine ce fel de control pôte să fie în asemenea împrejurări. Notarii, primarii, funcționarii, a căror calificatióne o determină serviciile lor de agenți electorali, și cari recurg la forțări clandestine din porunca șefului lor, cam în ce chip își îndeplinesc datoriile.

„Cu venirea lui Szell la guvern am cređut că a sosit epoca dreptului, a legii și a dreptății. Ne-am înșelat.“

După ce autorul articolului aduce mai multe exemple de nedreptăți și abuzuri, espune următorul cas caracteristic:

„În Decembrie 1901 s'au făcut alegerile administrative în comitatul Sătmarului. Stefan Komoroczy, care servise ca solgăbiru 16 ani, n'a fost pus în candidație, cu toate că era unul din cei mai capabili funcționari, n'a avut nici-odată cercetare disciplinară și se distinsese și pe terenul juridic literar.

„Care a fost cauza acestei înlăturări?

„Szell Kálmán și-a trimis pe amicului său Dr. Bamberger candidat de deputat în cercul Șomcutei mari. Lupta electorală între acest candidat oficial și între liberalul Dr. Pap József a fost crâncenă. Din partea oficială se luptau cu bani și cu terorizări. Vice-șpanul Nagy Laszló a umblat din sat în sat, agitând în favorul lui Bamberger. Agentul lui Bamberger, jupânul Braun, a trimis vorbă solgăbirului Komoroczy, din Baia-mare, în care cerc erau câte-va comune apartinătoare cercului electoral al Șomcutei, cum-că a doua zi îi va face visita. Venind a doua zi, i a spus, că el este fac-totul candidatului oficial, care la rândul său este amic intim al ministrului președinte. I-a cerut sprijinul și i-a oferit ca arvună 100—200 fl. observând, că suma acêsta nu este decăt un avans, ér remunerația i-se va da după alegeri. Doi martori, cari erau în odaia laterală, au audít totă conversația, ér Komoroczy l'a escortat pe jupânul la judecătórie. Étă de ce a căđut Bamberger și de ce... Komoroczy n'a fost pus în candidație!“

Frumos tablou administrativ!

O carte maghiară confiscată.

Am amintit deja despre cartea advocatului Dr. Kalmar (Kohn?) din Zenta, pe care procurorul a confiscat-o pe motiv, că conține pasaje, în cari se insultă familia domnitoare. Acuma suntem în poziția de a da, după foile ungurești, câte-va specimene din numita carte. Étă ce dice dr. Kalmar despre stégul casei domnitoare:

„Cuvântul „schwarzgelb“ este gravat pentru vecie în dicționarul urei națiunii... Nu e de vină Maghiarul, dér adevêrul este, că unde fâlfaie acest drapel negru-galben: acolo se înalță din inimă o furie mută spre ceri. Acêsta furie mută a formulat-o de mult poporul-maghiar într-o romanță poetică intitulată: „Cântecul de la Șiria“, care dice:

Din turn atêrnă o sdranță galbenă-nêgră
Poporul cu gura căscată alérgă,
Se întrebă: Ei, frate, ce mai e nou?
Kossuth nu-i, libertate nu-i, sună ca un echou.

„Cum se nu uréscă așa-dér poporul stégul negru-galben, când acesta a fost prima dovadă a cuceririi, când după acest drapel s'a vêđut întâi că Ungaria e subjugată și că a ajuns în ghiarele fêrălor, că Ungurul a isprăvit-o, stăpân e Muscalul Neamțul și în sfîrșit — spânđu-rătórea.

Și se nu spună nimeni că acest simbol nu trăscesc, că nu e de cât un drapel inofensiv familiar. Abstrăgênd de la aceea că colórea negru-galben nu e colórea dinastiei Habsburg, ci este colórea austriacă, care simboliséză imperiul austriac unitar: regele maghiar se nu întrebuinteze un așa drapel, pe care după urările entusiaste adresate persoanei unse a regelui maghiar — imediat îl urméză blestemele!

„Să trăiescá regele — afurisit să fie drapelul! Ore ce nevoie are regele și ce nevoie au Maghiarii de acest contrast?

„De ce trebuie să se închine simbolul glorios al statului maghiar independent în fața drapelului călcat în pulbere la 1849?..

„Francisc Iosif ca membru al familiei Habsburg și ca împérat austriac pôte să aibă, precum și are, colorile sale familiare, dér pe teritoriul Ungariei Francisc Iosif — după dreptul public — nu pôte să fie alt-ceva, de cât reprezentantul suprem și personificarea statului maghiar și fiind că drapelul maghiar în același timp este și drapelul inarticulat în lege al regelui maghiar: de ce întrebuintéză totuși regele maghiar drapelul imperiului austriac pe teritoriul Ungariei?

„Pe urma regelui apare în Ungaria pretutindeni drapelul negru-galben; ilegal după dreptul public, ér națiunea nu vede și nu simte alt-ceva din asta, de cât că regele se identifică în mod simbolic cu trecutul, cu imperiul austriac unitar!“

Și așa mai departe...

ULTIME SCIRI.

București, 31 Octomvrie. Scirea despre visita Maj. Sale Regelui Carol la Ruscuc (Bulgaria) se confirmă. Din acest incident se va face și o excursiune pe câmpul de bătaie de la Plevna.

Ruscuc, 31 Octomvrie. Ministrul president Danev, ministrul de război Paprikov și agentul diplomatic bulgar din Petersburg Stancev au sosit erî aici, ca să stabilească programul primirii regelui Carol la 12 Noemvrie n. În onórea regelui Carol se va da o mare revistă militară și un banchet.

Mascva, 31 Octomvrie. Presidentul și unul dintre membrii Societății de binefacere slave, au plecat spre Sinaia, ca să înmâneze regelui Carol diploma de membru de onóre al societății.

Sosiți în Brașov.

Pe ziua de 30 Octomvrie 1902.

Europa: Oblath, Kaszab, Breitner, Huchthausner, Besensky, Faragó, Klein, Kalt, Budapesta; Robischek, Wetz, Bucuresc.

Bucuresci: Fodor, Kramer, Viena; Grossmann, C. Sereda, Deutsch, Borosnyó, Feles, Haimann, Budapesta.

Grand: Roth, Ploiesc; Benedikti, Sinaia.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înscrise este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848-49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848-49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, și altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rățiu, prof. ord. la preparandia din Blășiș, Prețul 2 cor., plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășiș.

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, scriitura dat către ministerul de interne D. Prez. prin d-l Dr. Amos Frâncu în cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 coronă. În România 2 lei plus 5 bani porto.

„Pintea Vitezu“, tradițiuni legendare și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteaganul. Cea mai completă scriere despre erou. Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe unde a umbat Pintea. Prețul 40 bani plus 6 bani porto.

„Românul în sat și la oște“. Acesta este titlul unei nouă cărți, ce d-l Ioan Pop Reteaganul, cunoscutul și meritul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traduce-re de Teodor V. Pacățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. port.)

„David Almdășianu“, schițe biografice de Ioan Popea. Broșura această, prezentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Țeranul român și ungar din Ardeal“, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto.)

Măndstirea Putna în Bucovina de Iradie Porumbescu. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Octomvrie n. 1902.

Table with financial data including Renta ung. de aur 4%, Renta de corone ung. 4%, Impr. căil. fer. ung. in aur 4 1/2%, etc.

Cursul pieței Brașov.

Din 31 Octomvrie n. 1902.

Table with financial data including Bancnot rom. Cump. 18.90, Argint român. 18.80, Napoleond'ori. 19.04, etc.

INTINDE NOROCULUI MÂNA!

Mulți au fost favorizați de noroc cumpărând un los dela noi!

Loteria de classă reg. ung. privil.

Oferă cele mai bogate șanse de câștiguri. Din

110.000 Losuri 55.000 în bani gata.

Cel mai mare câștig eventual

1.000.000 Corone.

1 Premiu 600.000, 1 câștig à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000, 67 à 5.000, 3 à 3.000, 437 à 2.000, 803 à 1.000, 1528 à 500, 140 à 300, 34450 à 200, 4850 à 170, 4850 à 130, 100 à 100, 4350 à 80, 3350 à 40. Adevă:

14.459.000 cor., Patru-spre-șapte milioane 459.000 corone.

GLÜCKSKALENDER.

Large table with 12 columns (Janer to December) and multiple rows of numbers for a calendar.

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein Glück mit der an seinem Geburtstage verzeichneten Nummer. In diesen Kalender ist an jedem Tage des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei ungeheurer Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Intrăga întreprindere e pusă sub supravegherea statului. Prețul original al losurilor stabilit după planul Clasa I.

Pentru o optime (1/8) fl. — 75 séu cor. 1.50; pentru un patrar (1/4) fl. 1.50 séu cor. 3.—

„ jumătate (1/2) fl. 3.— „ „ 6.—; „ „ întreg (1) fl. 6.— „ „ 12.—

Se trimet cu ramburs séu pe lângă trimiterea sumei înainte. Liste oficiose se expedeză după tragera. — Planuri oficiose gratis.

Ne rugăm ca comande de lo-uri originale a se trimite direct la noi până în 10 Noemvrie a. c.

Filialele: Waltzerring 4. Muzeumring nr. 11. Elisabethring 54. casa de bancă Budapest, VI Theresienring 46/a

Cea mai mare întreprindere de Loterie de clasă. Multe și foarte mari câștiguri am solvit noi prea stimăților noștri clienți și anume n timp scurt peste nouă milioane de corone.

Scrișore de comandă de tăiat.

Domnului A. T Ö R Ö K & Co., Budapest.

Binevoși a trimite Losuri originale clasa I. a Loteriei de clasă reg. ung. împreună cu planul oficial.

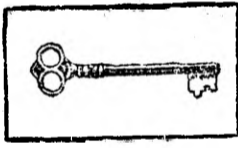
Suma de fl. a se lua cu ramburs, ur- (Ce nu convine / meză cu mandat postal. / se ștergeti).

Săpun în rude

M A R C A :

Cerbu séu Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor de aceea cel mai ieftin.

Se capetă pretutindenă

(72, 2 - 40.)

Sz. 11897—1902.

tlkv.

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Furnica“ tak.pénztár rv.társaság végrehajtatónak Isaila Petru Frosina végrehajtatást szenvedő elleni 88 kor. fl. tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében a brassói kir. törv.szék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén fekvő, a fogarasi 443. sz. tlkvben A + 1779/2 hrsz. ingatlanból Isaila Frosina szl. Lini jutalékára 720 koronában, a fogarasi 458 sz. tlkvben 1828, 1829 hrsz, Cinkán Nicolae és neje Ursika Galina nevéen álló ingatlanra 480 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902 évi November hó 20-ik napján délelőtt 9 órakor a fogarasi tlkvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi-ministeri rendelet 8 §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogarasi, 1902 évi szeptember hó 24-ik napján.

A kir. járásbiróság, mint tlknyvi hatóság.

Schupiter, kir. albiró.

70.1—1

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, deca fiecare cutia este provédută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscriterea sa.

Prin efectul de leacuri durabile al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioase la stomach și pântec, în contra cărceilor și acriei la stomach, constipațiunile cronice, suferințele de ficat, congestiunile de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diuturne bole femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenți încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2.—

Falsificățiunile se vor urmări cu cele mai întăritesă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, deca fiecare sticlă este provédută cu marea de scutare și cu piumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebite prin tras (frotat) alina durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răcedă. Prețul unei sticli originale plumbate, Coró e 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucati Cor. — 40 Cinci bucati Coróne 1.80. Fiecare bucată de săpun, pentru copii este provédută cu marca de apărare A. Moll.

Fabricarea principală prin

Pharmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Teuchlauden 9

Comande din provinciă se efectuează glicnic prin rambursă postală.

La depozite se se ceră anumit preparate provédute cu scaltura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la c-ni farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și engros la D. Eremia Nepeții, Teutsch & Tartler.